TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Hàng rào SPS toàn cầu tăng tốc: Doanh nghiệp Việt phải chuyển sang thích ứng

06:22 03/08/2026

53 thông báo mới về an toàn thực phẩm và kiểm dịch động, thực vật được các thành viên WTO ban hành chỉ trong nửa cuối tháng 7 cho thấy xu hướng siết chặt tiêu chuẩn nhập khẩu trên phạm vi toàn cầu. Với các doanh nghiệp xuất khẩu Việt Nam, đây không chỉ là thay đổi về quy định mà còn là yêu cầu cấp bách về nâng cao năng lực đáp ứng tiêu chuẩn quốc tế.

Những rào cản thương mại hiện nay không còn chủ yếu đến từ thuế quan mà ngày càng dịch chuyển sang các tiêu chuẩn kỹ thuật liên quan đến an toàn thực phẩm, kiểm dịch động, thực vật (SPS). Chỉ trong khoảng thời gian từ ngày 16 đến 31/7/2026, các thành viên của Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO) đã gửi tổng cộng 53 thông báo mới về lĩnh vực SPS, tạo thêm áp lực đối với các doanh nghiệp xuất khẩu nông sản, thực phẩm và sản phẩm chế biến của Việt Nam.

Theo tổng hợp của Văn phòng SPS Việt Nam công bố ngày 31/7, có 48 dự thảo quy định đang được lấy ý kiến và 15 quy định đã chính thức có hiệu lực. Các thông báo được ban hành bởi nhiều thị trường lớn như Nhật Bản, Canada, Brazil, Israel, Jordan, Hàn Quốc, Chile cùng nhiều quốc gia ở châu Phi và Trung Đông, phản ánh xu hướng siết chặt kiểm soát chất lượng hàng nhập khẩu trên phạm vi toàn cầu.

Doanh nghiệp xuất khẩu cần chủ động cập nhật các quy định SPS mới của thị trường nhập khẩu nhằm đáp ứng tiêu chuẩn an toàn thực phẩm, truy xuất nguồn gốc và duy trì năng lực cạnh tranh cho hàng hóa Việt Nam. Ảnh minh họa

Tiêu chuẩn ngày càng chi tiết, phạm vi kiểm soát ngày càng rộng

Điểm đáng chú ý trong đợt cập nhật lần này là các quy định không chỉ tập trung vào dư lượng thuốc bảo vệ thực vật mà còn mở rộng sang vật liệu bao gói, phụ gia thực phẩm, thức ăn chăn nuôi, tiêu chuẩn sản phẩm và quy trình kiểm soát đối với cơ sở sản xuất.

Israel thông báo sửa đổi quy định đối với vật liệu nhựa tiếp xúc thực phẩm theo hướng cấm sử dụng Bisphenol A (BPA) và các hợp chất bisphenol có nguy cơ tương tự nhằm bảo vệ sức khỏe người tiêu dùng. Đây được xem là xu hướng nhiều thị trường áp dụng tiêu chuẩn của Liên minh châu Âu có thể tiếp tục triển khai trong thời gian tới.

Trong khi đó, Canada điều chỉnh quy định về thức ăn chăn nuôi theo hướng cho phép sử dụng một số nguyên liệu có mức độ rủi ro thấp đối với động vật không nhai lại, còn Brazil tiếp tục cập nhật hàng loạt quy định liên quan đến các hoạt chất bảo vệ thực vật như glyphosate, mancozeb, bifenthrin hay chlormequat.

Nhật Bản cũng công bố nhiều thay đổi đối với mức dư lượng tối đa (MRL) của các hoạt chất bảo vệ thực vật trên nhiều loại nông sản. Đáng chú ý, nước này vẫn duy trì một số tiêu chuẩn nghiêm ngặt hơn quy định của Codex đối với một số loại trái cây và rau củ nhằm bảo đảm mức độ an toàn cho người tiêu dùng.

Theo giới chuyên môn, điều này cho thấy việc đáp ứng tiêu chuẩn quốc tế mới chỉ là điều kiện cần, bởi nhiều thị trường vẫn xây dựng những yêu cầu riêng cao hơn đối với hàng nhập khẩu.

Doanh nghiệp cần chủ động theo dõi thay vì chờ quy định có hiệu lực

Bên cạnh các quy định về hóa chất và dư lượng, nhiều quốc gia cũng đồng loạt nâng tiêu chuẩn đối với từng nhóm sản phẩm cụ thể.

Jordan lần đầu ban hành tiêu chuẩn quốc gia mới đối với gạo thực phẩm, trong đó quy định cụ thể về độ ẩm, tỷ lệ hạt gãy và yêu cầu chứng nhận Halal. Chile bổ sung điều kiện kiểm dịch nghiêm ngặt đối với thịt lợn nhập khẩu, còn Cộng đồng Đông Phi xây dựng bộ tiêu chuẩn mới dành cho nước giải khát có ga và nước tăng lực với các giới hạn cụ thể về caffeine, taurine và kim loại nặng.

Ma-rốc sửa đổi tiêu chuẩn đối với nước xốt, mứt trái cây, gia vị và rượu vang; Kenya bổ sung quy định về kim loại nặng trong lá nguyệt quế; Ukraine cập nhật quy trình kiểm tra các cơ sở nước ngoài đủ điều kiện xuất khẩu động vật sống; Hàn Quốc tăng cường kiểm soát thực phẩm nhập khẩu thông qua các sàn thương mại điện tử.

Mặc dù phần lớn các quy định vẫn đang trong giai đoạn lấy ý kiến với thời hạn đến cuối tháng 8 hoặc tháng 9/2026, song đây được xem là khoảng thời gian quan trọng để doanh nghiệp và các hiệp hội ngành hàng nghiên cứu, góp ý cũng như chuẩn bị phương án điều chỉnh sản xuất.

Các chuyên gia nhận định, khi các thị trường liên tục cập nhật tiêu chuẩn SPS, lợi thế cạnh tranh sẽ không còn nằm ở giá thành mà chuyển sang khả năng đáp ứng yêu cầu về chất lượng, truy xuất nguồn gốc và minh bạch quy trình sản xuất. Chủ động theo dõi các thay đổi về SPS, đầu tư công nghệ kiểm soát chất lượng và xây dựng hệ thống quản trị theo tiêu chuẩn quốc tế sẽ là yếu tố quyết định để doanh nghiệp Việt duy trì thị phần xuất khẩu trong bối cảnh hàng rào kỹ thuật ngày càng khắt khe.

Minh Thành *(t/h)*